

nadační fond
KARLA LEWITA

Beseda Nadačního fondu Karla Lewita

2. listopadu 2017

„Kdo tomu nerozumí, myslí, že čaruju.“

“For those who don’t understand that, I’m a wizard.”

A handwritten signature in blue ink, which appears to be "Stanislav Kubík".

JAK SE VYRÁBÍ PACIENTI?

Prof. MUDr. Karel Lewit, DrSc.

Z přednášky

IATROGENIE A JEJÍ VÝZNAM V REHABILITACI

(24. 6. 2010)

„Kdo léčí jen v místě bolesti, je ztracen.“
“He who only treats the site of pain is lost.”

Stani

1. téma přednášky prof. Lewita (2010)
Iatrogenie a její význam v rehabilitaci:

Funkční přístup

**S RTG nálezem nebo snímkem v ruce,
aniž by se lékař blíže podíval nebo dokonce
vyšetřoval pacienta, zazní verdikt:**

**„Co chcete s takovou páteří?
Musíte se s tím naučit žít!“**

ORDINACE

ČEKÁRNA

**Takto připraven přichází pacient na rehabilitaci.
Někdy jde od praktického či ortopedického
lékaře, jindy od rentgenologa.**

Proč?

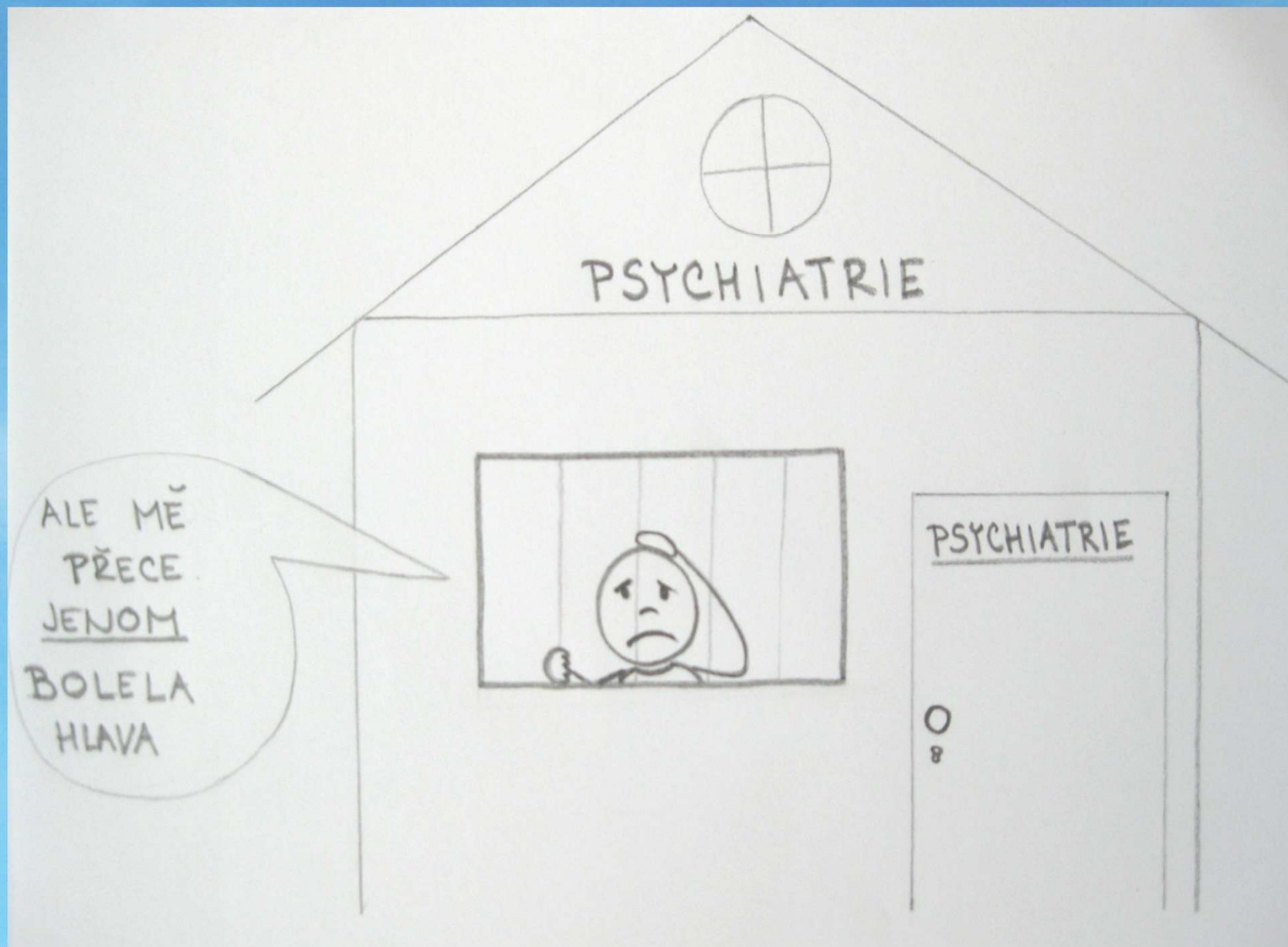
**Aby lékař omluvil svou inkompetenci
nebo zdůraznil svoji důležitost.**

**„Nic Vám není, nic jsme nenašli...
jak na RTG, CT, MRI, ultrazvuku, laboratorních
testech...vše je normální.“**

„Ještě Vás můžeme poslat na psychiatrii...“

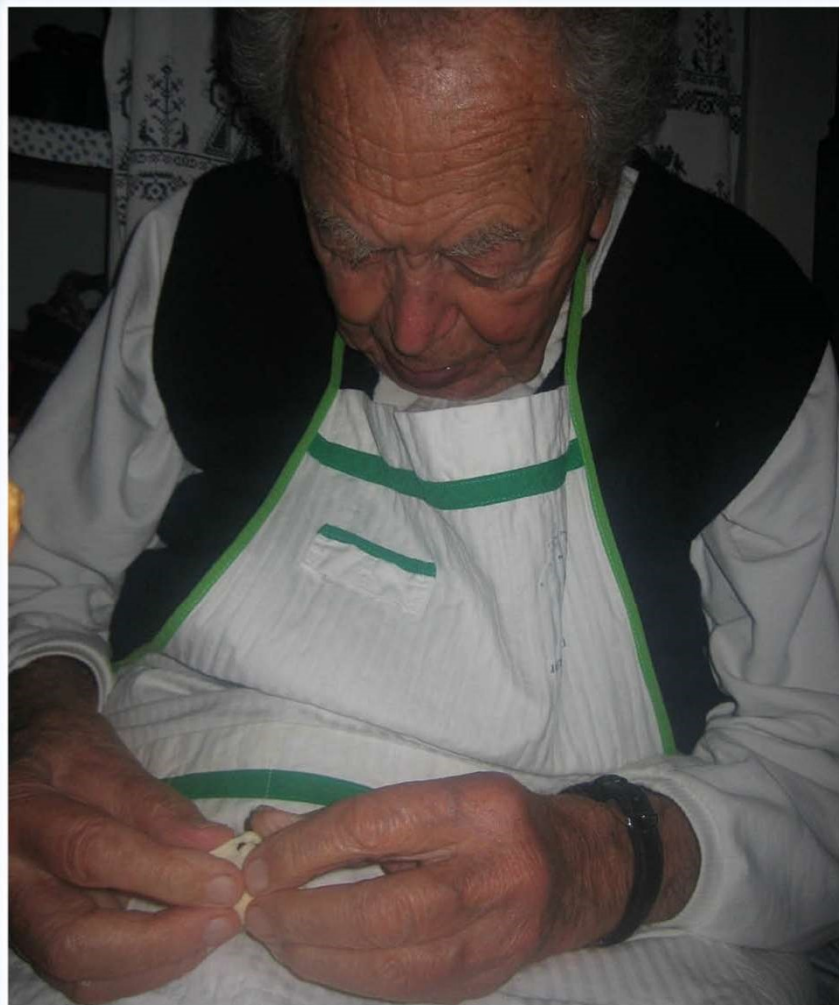
Při kvalifikovaném klinickém vyšetření lze zjistit:

**spoušťové body (trigger points), funkční blokády,
aktivní jizvy, poruchy hlubokého stabilizačního
systému atd.**

**Jde tedy o bohatou škálu
funkčních poruch,
zjistitelných pouze klinicky
(bez zobrazovacích metod – např. RTG)**

„Dobrá palpace je potřeba všude...
i u těch knedlíků.“

“One always needs good palpation...
even with dumplings.”

Stuší

**Odstrašující příklad – tragédie školních dětí
trpících tzv. „školní bolestí hlavy“**

**Příčinou bývají moderní horizontální
školní lavice**

Pro držení hlavy je rozhodující zorné pole.

**Horizontální pracovní plocha (při čtení, psaní)
vynucuje dlouhodobou anteflexi hlavy,**

**kterou hypermobilní děti či děti s funkční
poruchou cervikální špatně snáší.**

Typický osud dítěte:

Dítě ve třídě záhy zneklidní a dostane vynadáno.

Po další hodině se dostaví bolest hlavy, dítě nemůže dávat pozor, jeho výkon se zhoršuje, zhoršují se známky, hromadí se stížnosti...

...a ejhle!

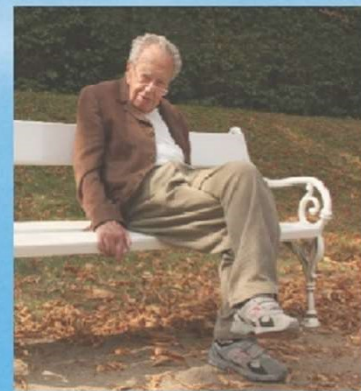
V neděli a o prázdninách bolesti nemá!

**Bolest hlavy a neustálé výtky mu školu zprotiví,
bojí se a psycholog „neomylně“ diagnostikuje odpor
ke škole.**

**Výkon jinak nadaného dítěte dále klesá, vyššího
vzdělání mnohdy nedosáhne**

a jeho osud je zpečetěn.

K diagnostice stačí ANTEFLEKČNÍ TEST

**= držení hlavy v nuceném předklonu,
které za několik vteřin vyvolá bolest.**

**ZÁCHRANA DÍTĚTE
Jako terapie postačí maličkost:**

šikmá pracovní plocha

*„Musíme pacienta
naučit spolupracovat
a dokonce překonat
jeho pohodlnost.“*

*“We must teach
the patient to cooperate
and even to overcome
his comfortable state.”*

Štúr

2. téma přednášky prof. Lewita (2010)
Iatrogenie a její význam v rehabilitaci:

Výhřez meziobratlové ploténky

**“Máte výhřez! To je jediné k operaci!
Tady ho vidíte na CT, MRI.”**

„A když se pro operaci nerozhodnu?“

„Tak Vám hrozí ochrnutí...“

JE TAM JASNÝ VÝHŘEZ.
OKAMŽITĚ MUSÍTE
JÍT NA OPERACI

Indikuje se podle „objektivních“ zobrazovacích metod jako „důkaz“.

**Je to zcela zcestné,
protože výhřez může být a často je irelevantním,
nahodilým nálezem, nepůsobícím onemocnění.**

**Jedině klinické vyšetření rozhoduje, zda je výhřez
patogenní a do jaké míry.**

**Bolesti v kříži i kořenové bolesti jsou
multifaktoriální!**

Proto se velká většina pacientů uzdraví bez operace.

Nikdo od roku 1934 neumřel na ischias.

**Rozhoduje „subjektivní“ nález a klinické
vyšetření příznaků a průběhu onemocnění.**

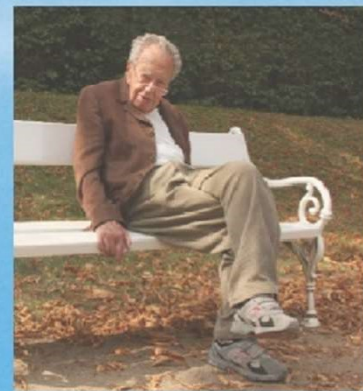
**Nikoliv nález na výsledcích zobrazovacích metod
nebo operatér.**

**Je nasnadě, že operace nerelevantního výhřezu
pacientovi neprospěje.**

**Je pouze dalším traumatem a způsobem,
jakým se vyrábí pacienti.**

**A nejde pouze o výhřezy bederní, jedná se také
o rizikovější výhřezy v oblasti krční!**

„Síla je od toho, aby se nepoužívala.“

“Strength is there not to be used.”

Stuň

3. téma přednášky prof. Lewita (2010)
Iatrogenie a její význam v rehabilitaci:

Úzký páteřní kanál

„Máte úzký páteřní kanál!“

„Pomůže vám jedině operace...“

**Sám o sobě je úzký páteřní kanál pouze
konstituční znak a nemusí se vůbec projevit.**

**Jistě zhoršuje podmínky u pacientů postižených
výhřezem.**

**Vlastním klinickým projevem v oblasti bederní je
klaudikace, typicky kořenová,
ale i pouhé lumbago, kdy se pacient při chůzi
musí zastavit a předklonit.**

- * klaudikace = kulhání, křečové bolesti v lýtkách
- * lumbago = lat. ústřel, náhle vzniklá bolest v bederní krajině spojená s křečí zádočných svalů

**Jakmile proto udává pacient, že má bolesti
při chůzi, je povinná otázka:**

**zda je nucen se pro bolest zastavit a po jak velké
vzdálenosti dochází k zastavení
a k úlevě ve flekční pozici?**

V oblasti krční dochází k myelopatii cervikální.

**Při bolestech cervikálních a v horní končetině
s atrofiemi svalů vyšetřujeme dolní končetiny
pro známky centrální parézy.**

**I při klinických projevech lze doporučit a pokusit
se o konzervativní terapii,
jak vyplývá i z nejnovějších studií.**

**Operace je vždy složitý zákrok s nutností
operační stabilizace značných úseků páteře**

**se závažnými důsledky pro funkci ostatních
segmentů páteře.**

**Avšak operací bez závažných klinických projevů
typických pro úzký páteřní kanál vyrábíme
chronické pacienty.**

„Síla je od toho, aby se nepoužívala.“

“Strength is there not to be used.”

Stuň

4. téma přednášky prof. Lewita (2010)
Iatrogenie a její význam v rehabilitaci:

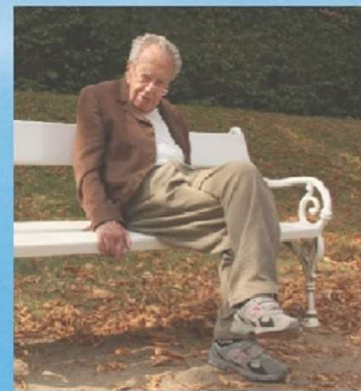
Neznalost funkčních poruch pohybového systému

**Tzv. „impingement syndrom“ omezující abdukci
s elevací v rameni.**

**Jde o biomechanickou poruchu, při níž hlavice
pažní kosti během abdukce neklouže v kloubní
jamce směrem kaudálním,**

což lze hravě upravit jednoduchou mobilizací.

„Lidé neumějí správně dýchat.“

“People do not know how to breathe properly.”

Stuň

Neznalost vertebro-viscerálních poruch, jakými jsou:

- pseudokardiální bolesti
- závratě cervikálního původu
- syndrom sklouzlého žebra s viscerálními bolestmi
- chybný klavikulárního stereotyp dýchání působící dušnost

**... jsou situace, kdy se marně vyčerpá celý
arzenál vyšetřovacích technik,**

**když často stačí jednoduchá, laciná
a efektivní terapie.**

„Uděláme trakci,
tu má každý rád...”

“I’ll give a traction,
everybody likes that...”

Stu

**Na tomto místě varuji před nevhodným
psychologizováním,
i když psychogenní složka bývá pravidlem.
Pokud pacient dovede svou bolest popsat
a lokalizovat, nebývá pouze psychogenní,
i když případná organická příčina
nám uniká.**

Obvykle právě v takových situacích pacient už od lékařů vyrozuměl, že jeho bolest není organická, je pouze „funkční“ a je na to alergický.

**Když však vypátráte organickou složku a trochu
pacientovi pomůžete,
je ochoten si i psychologicky nechat poradit.**

**Jinak vyrábíte jen zarputilého pacienta, který
Vám nevěří!**

5. téma přednášky prof. Lewita (2010)
Iatrogenie a její význam v rehabilitaci:

„Nezdařená záda“

**Existuje dnes již závažné, často neléčitelné,
čistě iatrogenní onemocnění, které před 100 lety
nikdo neznal.**

Je to „failed back“,

**po česku zdvořile přeloženo „nezdařená záda“,
plnicí oddělení pro léčbu bolesti a lůžková
rehabilitační zařízení.**

Většinou jde o pacienty po mnohočetných operacích.

Podivuhodný je přitom způsob uvažování:

Při převážně funkčně – rehabilitačním přístupu se samozřejmě stává, že pacient po léčbě při kontrolním vyšetření neudává zlepšení.

V tom případě usuzujeme, že musíme celý případ revidovat a změnit postup.

Operatér však po neúspěšné operaci jen usuzuje, že nebyla-li úspěšná poslední operace, provede operaci jinou, atd.

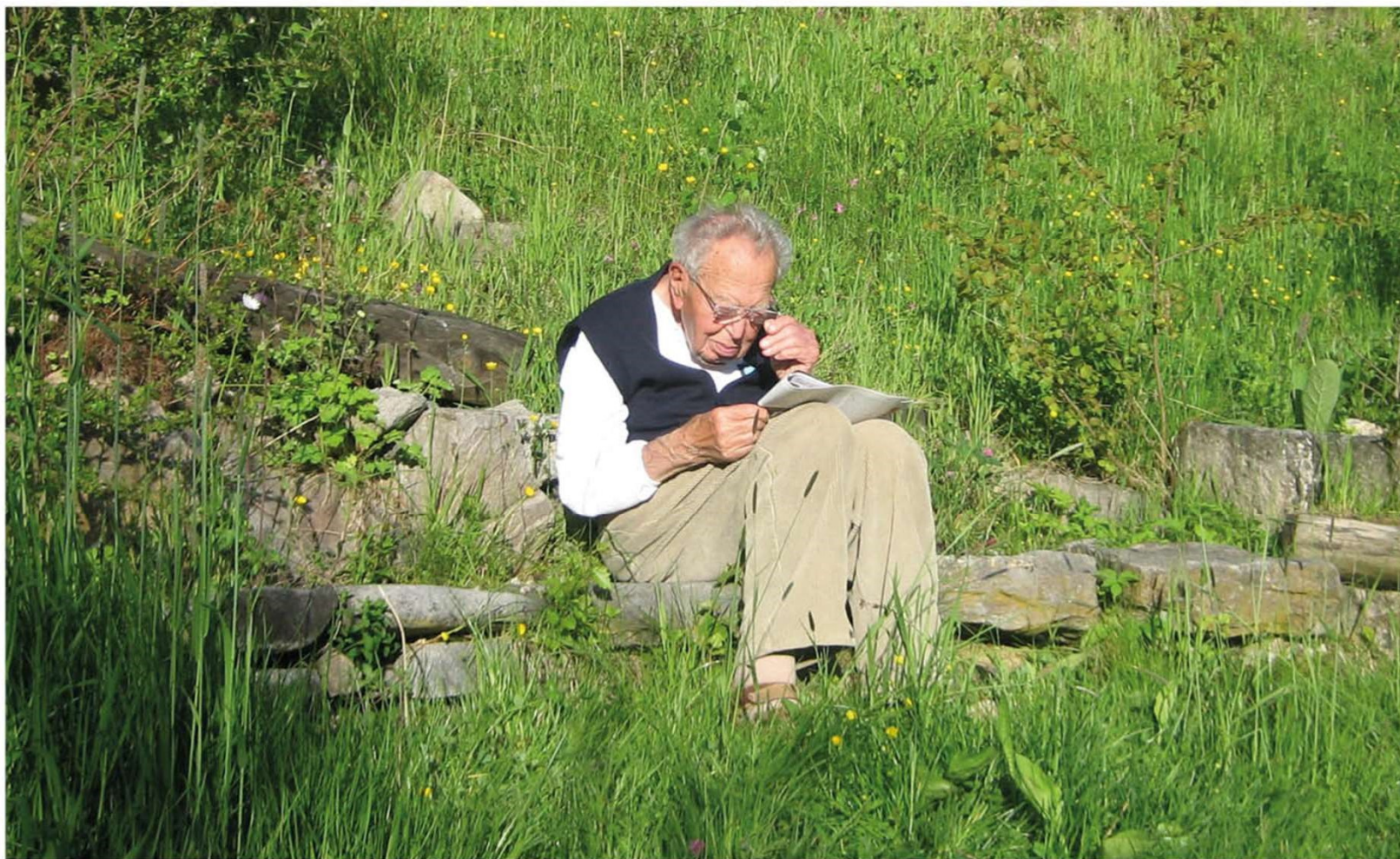
**Netáže se však, zda je operační řešení vůbec
na místě.**

**A tak dál spokojeně pokračuje ve výrobě
pacientů...**

POŘÁD VÁS TA ZÁDA BOLI?
TO JE DIVNÉ'...
VĚDYŤ UŽ JSME VÁM UDEĚLALI
20. OPERACI

„Kdo léčí jen v místě bolesti, je ztracen.“

“He who only treats the site of pain is lost.”

Štěrba

„A ještě existuje jedno pravidlo, že chyba je obvykle tam, kam jsem se nedíval.“

“There is another rule: the error is usually where I have not been looking for it.”

Stuň